

ISSN 1300-7963

ŞUBAT 2005

TIYATRO

SAYI: 150
5.000.000.- TL / 5 YTL

tiyatro

AYLIK TIYATRO DERGİSİ

15. Yıl

150. Sayı

Bir tabak sadakat bir tabak aldatma

Dostlarla Akşam Yemeği

> Ece Başokur

eleştiri

Tiyatro: Tiyatro Fora
Oyunun Adı: Dostlarla Akşam Yemeği
Yazan: Donald Margulies
Çeviren: Muammer Öztat
Yöneten: Tufan Karabulut
Müzik: Burcu Selçuk
Sahne ve Giysi Tas.: Eda Söylerkaya
Işık Tasarımı: Yüksel Aymaz

Oyuncular: Arda Kavaklıoğlu,
Burcu Başaran, Tufan Karabulut,
Sena Taşkapılıoğlu.

Tiyatro Fora yeni sezonunu 21 Kasım'da, Donald Margulies'in "Dostlarla Akşam Yemeği" adlı oyunuyla açtı. Kadıköy Barış Manço Kültür Merkezi'nde sahnelenen oyunda, 10.yılıni kutlayan Tiyatro Fora'nın kurucusu Tufan Karabulut, hem oyunun yönetmeni, hem de oyunda Tom rolüyle karşımıza çıkıyor. Dört kişilik oyuncu kadrosu Burcu Başaran, Arda Kavaklıoğlu ve Sena Taşkapılıoğlu'ndan oluşuyor.

"Dostlarla Akşam Yemeği" seyircilere; bir tabak evlilik, bir tabak boşanma, bir tabak aşk, bir tabak sadakat, bir tabak aldatma, bir tabak dürüstlük, bir tabak dostluk ve bir tabak da orta yaş bunalımı servis ediyor. Özellikle ilişkilerin sorgulandığı bu oyunda, yaşadığımız ya da gelecekte karşımıza çıkabilecek olan bu sorunlar mercek altına alınıyor.

Orta yaşlarında olan evli iki çift -Tom ve Beth, Gabe ve Karen- aynı zamanda çok iyi dört arkadaşlardır. Çocuklarını beraber büyütmişler, beraber tatillere gitmişler, yemekler yemişlerdir. On iki yıldır mutlu bir şekilde süren bu dörtlü beraberlik, Tom'suz geçen bir akşam yemeğinde sarsılır. Bunun sebebi Tom'un bir sevgilisinin olması ve Beth'ten

ayrılmaya karar vermesidir. Boşanmanın sebebi olan, aldatan (belki de aldatmak zorunda kalmış olan!) adam durumundaki Tom, bu hareketiyle arkadaşlarının gözündeki değerinin sorgulanmasına yol açar. Ve bu sevimsiz boşanma haberi, aynı zamanda Gabe ve Karen'in evliliklerinin içine de bir kurt düşürür.

Yazarın ustaca kurguladığı bu oyunda, karakterlerin düştüğü durum karşısında aldığı tavır; hangisinin bakış açısıyla yaklaşsanız onun açısından doğru görünüyor. Evliliği süresince olaylardan bi haber yaşayan, her şey yolunda gidiyor zanneden, yanlışını ancak aldatılınca fark eden Beth, evliliği boşanma noktasına gelince; kendi fikirleri, çizdiği resimleri, evde çok severek beslediği köpeği hakkında, Tom'un gerçek yaklaşımını da sert bir şekilde öğrenir. Tom ise evliliğinin içindeki yalnızlığından yakınıp, kendini evliliğinin dışına atmıştır. Belirli bir yaşa gelmesi, çocuklarının olması bir engel teşkil eder mi? Kesinlikle hayır, burada tipik Amerikan düşünce tarzı, hakim olan "yeni bir şans", her terslikte ortaya çıktığı gibi bu durumda da belirliyor. Boşanma gerçekleşir. Beth çabuk toparlanır, yeni bir hayat kurar. Karşısına yeni fırsatlar çıkar, bunlar değerlendirilir. Ne de olsa hayatta mümkün olmayan şey yoktur... Bunu, Tom zaten ailesi yerine, yeni sevgilisini tercih ederek önceden kanıtlıyor.

"Evli iki çiftten biri boşanabilir, sonrasında çok iyi dört arkadaş da olabilirler, fakat Gabe ve Karen'a ne oluyor (?)” sorusunu oyunun ilk sahnelerinde içimden geçirdiğimi itiraf etmeliyim. Huzurlu birlikteliklerinin, monotonluğa doğru tehlikeli bir yola sapmış olmasından korkan Gabe ve Karen'a, oyun boyunca Tom ve Beth karakterleri ayna tutuyor. Arkadaşlarının başına gelen kendi başlarına da gelebilir. Tom ve Beth'in yaşadıkları üzerine düşünürlerken, kendi ilişkileri üzerlerine de düşünüyorlar. Kendilerini ve birbirlerini oyunun akışı içerisinde yavaş yavaş derinleşen bir sorgunun içinde buluyorlar.

Evliliğin yanında, dostluk kavramının da altı 'kalınca' çiziliyor oyunda. Cesur kararıyla arkadaşlarını da şaşırtan Tom, Gabe'in desteğinden ve dostluğundan mahrum kalmıyor. Gabe, arkadaşını anlamaya çalışıyor, fakat Karen (ne de olsa bayan), aldatma ve aldatılma konusundaki hassasiyeti yüzünden, arkadaşlık- dostluk tanımıyor. Oyunda ilginç olan konulardan biri, kadınların kadınlarla olan arkadaşlıklarıyla, erkeklerin erkeklerle olan arkadaşlıkları arasındaki ince farktı. Her iki cinsiyetin olaylara, ilişkilere, hem cinslerine olan farklı bakışları, usta bir biçimde gözler önüne seriliyor. Ve çoğu insanda olan bir yanılgı; insan çok iyi bir arkadaş olabilir, fakat bu o kişinin çok iyi bir eş olacağı anlamına gelmez.

Oyunda dört ayrı perspektif ile, ilişkileri sorgulamanıza bir de kendi perspektifinizi eklemeniz, oyuna ayrı bir lezzet katıyor. Bu oyun gözümüzden kaçan, görmek istemediğimiz, görüp de görmezden geldiğimiz sorunları bize hatırlatıyor.

Bu hatırlatma tamamen doğal ve samimi bir şekilde gerçekleşiyor. Kendiniz üzerine düşünmek, kafa yormak, felsefe yapmak yorucudur, fakat Dostlarla Akşam Yemeği'ni seyrederken, kendiliğinden ve zevkli bir biçimde gerçekleşiyor tüm bunlar.

Bir akşam yemeğinin bitimi sonrasında yudumlanan şarap esnasında başlayan oyunda, içilen içkilerin, yenen yemeklerin hepsi gerçektir. Bunun oyuna kattığı gerçeklik ve samimiyetin yanı sıra, hoparlörden kaset kaydından yükselen evli çiftlerin çocuklarının sesleri, olabildiğince suniydi. Bunu, hoparlörlerin sahnenin dışında olmasına ve ses sistemine bağlıyorum. Kısa bir sürede, başarıyla değişen dekor, her sahne adına göz doldurucuydu.

Kostümler, oyunun akışı içerisindeki zamansal ve mevsimsel değişikliği belirtmesi ve karakterlerin özelliklerini ifade etmekte yardımcı olmasından dolayı gayet başarılıydı. Özellikle sondan bir önceki sahnede, ışığın kullanımında daha dakik olunmalı, bazı gecikmeler oyunun akışını ister istemez yavaşlattı. Oyundaki müziklerde bir bütünlük yakalanamamış, parçalar teker teker çok güzel olsa da, bütünde oyun ile uyumamış.

Tüm oyuncu kadrosu başarılı bir oyun sergiliyor. Her iki evli çift, gerekli yakınlaşmaları-uzaklaşmaları, cesur ve etkili bir şekilde sahneye koyuyor. Aşk kokusunu sahneden duyabiliyoruz. Tencere kapak bir çift modeli çizen Arda Kavaklıoğlu (Gabe) ve Burcu Başaran (Karen), aralarında çok güzel bir uyum yakalamışlar. İki oyuncunun da akıcı diyalogları ve birbirlerine olan ılımlı bakışları gözden kaçmıyor. Tufan Karabulut, orta yaş bunalımı ve taze aşk arayışları içerisindeki Tom rolünü, kendinden emin ses tonu ve yüz ifadeleriyle başarılı bir şekilde canlandırıyor. Yüzünü seyircinin göremeyeceği şekilde oturmasından dolayı, Sena Taşkapılıoğlu'nun (Beth) yüzü genellikle görünmedi. Bundan rahatsız oldum, çünkü çoğu sahnesi masa başında geçiyor. Seyirciye doğru olan açısını kaybetmemeye özen göstermeli.

Amerikalı yazarın, Amerikan kültürünün tipik çizgilerini taşıyan bu oyunu, Türk kültürüne de uyarlanabilir. Gayet ilginç olabilecek bu uyarlama sayesinde, oyunun seyirciye daha çok yaklaşabileceğini düşünmeden edemedim. Tufan Karabulut'u oyuncululuğunun yanında yönetmenliği ile de kutlamak gerekir.

"2000 yılında Drama Dahı'nda Pulitzer Ödülü", "Amerikan Tiyatro Eleştirmenleri Birliği Yeni Oyun Ödülü", "Lucille Lortel ve Bağımsız Eleştirmenler Birliği Off-Broadway'de En İyi Çıkış Yapan Oyun Ödülü", "Guild / Hull-Warriner Oyun Yazarlığı Ödülü" alan "Dostlarla Akşam Yemeği", New York, Paris, Berlin gibi şehirlerde büyük beğeni topladı. Aynı ilgiyi Tiyatro Fora ile İstanbul'da da hak eden oyunun koltukları mutlaka dolmalı ☺

